

Krijtlijnen

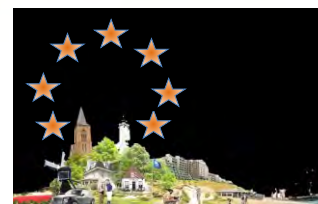
voor de Omgevingsvisie Noordwijk 2030

*Energieke 7 * Kustplaats*

Gemeente
NOORDWIJK

Stellers Projectgroep Omgevingsvisie Noordwijk 2030,
 onder begeleiding van Floris Marcus, *i*ConsultingROM
Fotografie Els Bax
Eigenaar Afdeling Ruimte & Samenleving
Datum 6 november 2015
Zaaknummer Z/15/003432

Vastgesteld College van burgemeester en wethouders 3 november 2015

Inhoud

1. Samen werken aan een energieke 7* kustplaats	3
2. Essentie van de visie	4
3. Doorpakken met duurzaamheid	7
4. Energieke samenleving	9
5. Geweldige sportmogelijkheden	12
6. Sfeervolle dorpskernen	15
7. Aantrekkelijke leefomgeving	20
8. Rijke natuur, mooi landschap en vitale Greenport	25
9. Uitstekende bereikbaarheid	29
10. Veelzijdige economie en toerisme	33

1. Samen werken aan een energieke 7* kustplaats

Om aan te geven hoe Noordwijk zich verder zou moeten ontwikkelen naar 2030 stellen we een Omgevingsvisie op. Daarin willen we een wenkend perspectief bieden om de komende 15 jaar aan te werken. Met iedereen die hart heeft voor Noordwijk. Samen willen we kansen benutten vanuit nieuwe trends, inzichten en beleidskaders. De wereld om ons heen verandert snel, ingrijpend en onomkeerbaar. Wij willen niet stilzitten en wachten tot de toekomst ons overkomt. Integendeel, energiek gaan we daaraan zelf vorm geven. De overheid wil en kan het niet alleen. Daarom is de Omgevingsvisie ook een uitnodiging aan al onze inwoners, ondernemers en organisaties om mee te blijven denken en te doen. Om samen de toekomst van Noordwijk te maken!

Deze 'Krijtlijnen voor de Omgevingsvisie' is een belangrijke tweede stap richting het eindproduct en een intensievere samenwerking met alle betrokkenen. Na de vaststelling van de Startnotitie door onze gemeenteraad in april 2015 hebben verschillende Toekomstbijeenkomsten plaatsgevonden. Betrokken inwoners, ondernemers, jongeren, raadsleden, collegeleden en ambtenaren hebben scherp onze zwakke kanten en bedreigingen benoemd. Maar ook hebben zij trots onze sterke punten onderstreept en creatief op nieuwe kansen gewezen. Met elkaar hebben zij gedreven aan de toekomst van Noordwijk geschetst op grote posters en kaarten. Daar willen we iedereen hartelijk voor bedanken.

De bijeenkomsten met de Meedenkgroep, de Stakeholdersgroep, de Noordwijkse Ondernemersvereniging, de Hospitality-avond van de Koninklijke Horeca Nederland-afdeling Noordwijk, de raadsavond, de inspiratieavond met trendwatcher Herman Konings, de workshops met leerlingen op het Northgo College, de Jongerenadviesraad en de Boulevard Discussie hebben veel waardevolle informatie opgeleverd. Daarnaast is er door de ambtelijke projectgroep, het Hoogheemraadschap van Rijnland en de Omgevingsdienst West-Holland hard gewerkt aan allerlei analyses, prognoses en beleidsopties. Daarbij hebben we een verdiepingsslag gemaakt op allerlei aangedragen opgaven, duurzaamheid en milieuaspecten.

Al het voorgaande hebben we nu vertaald in deze 'Krijtlijnen voor de Omgevingsvisie'. Met een nieuw concept als perspectief en leidraad voor de gewenste toekomstige ontwikkeling van Noordwijk tot 2030 en daarna.

We laten nu onze inzet zien voor een Noordwijk als **Energieke 7* Kustplaats**. Die willen we uitwerken in de hierna op te stellen Omgevingsvisie Noordwijk 2030. Het nu voorliggende document toont de essentie van onze visie als uitnodiging om die met alle betrokkenen te bespreken en vervolgens vorm te geven.

In het volgende hoofdstuk tonen wij beknopt ons '7* concept' en hoe wij daartoe gekomen zijn. Daarna gaan wij kort in op hoe we met onze ambities ook een duurzame gemeente kunnen zijn in 2030. In de daarop volgende hoofdstukken laten we 'per ster' zien wat onze voornaamste ambities zijn. We gaan daarbij in op thema's als samenleving, economie en verkeer. Maar we geven ook aan welke doelen we hebben voor enkele belangrijke gebieden die we in de toekomst willen ontwikkelen, samen met alle betrokken partijen en inwoners.

Na de Toekomstdialog met alle meedenkers en gemeenteraad gaan we een dynamisch uitvoeringsprogramma opzetten. Daarin laten we concreet zien met welke projecten we aan de slag gaan, met wie, waar we in gaan investeren en hoe we dat denken te doen. Niet alles willen we vastleggen. Want met de vaststelling van de Omgevingsvisie zijn we er nog niet. Eigenlijk is dat de start om Noordwijk werkelijk meer te laten stralen. We nodigen daarom alle 'omdenkers' in Noordwijk van harte uit om hieraan mee te (blijven) doen!

2. Essentie van de visie

Uit alle bijeenkomsten kwam naar voren dat Noordwijk worstelt met zijn identiteit. Wat voor een gemeente zijn we eigenlijk, wat voor een plaats willen we zijn en hoe groeien we daar naartoe? De tot nu toe gehanteerde trefwoorden 'charmant, ingetogen en stijlvol', blijken onvoldoende houvast te geven voor een adequaat antwoord op de nieuwe uitdagingen en voor het vertalen van onze ambities naar projecten.

Met alle meedenkers en raadsleden zijn we daarom op zoek gegaan naar ons DNA, onze unieke sterke kenmerken die ons onderscheiden van andere kustplaatsen. Samen bepalen ze onze identiteit, waarop we willen voortbouwen. Daarmee hebben we een goed vertrekpunt in handen om te verwerken in onze visie en projecten.

Om tot een concept te komen voor de toekomstige ontwikkelingen hebben we vervolgens gekeken naar wat de meeste mensen, bedrijven en organisaties lijkt te bewegen. Maar ook wat hun voornaamste wensen en ambities zijn.

Dit hoofdstuk toont de resultaten.

Enkele aspecten van het DNA van Noordwijk die onze identiteit bepalen

Noordwijk is een kustplaats met een uniek eigen karakter, sfeer en cultuur. Die bepalen de bijzondere kracht van de samenleving en de kenmerkende identiteit van de leefomgeving. Hierdoor voelen onze inwoners en ondernemers zich hier thuis. En hierdoor kiezen onze gasten er bewust voor om ons te bezoeken, om hier te verblijven of te congresseren.

Maar wat bepaalt nu die unieke kracht en identiteit van Noordwijk? Samen met alle betrokkenen hebben we geprobeerd dat te ontrafelen en in aansprekende termen te vatten. We zijn op zoek gegaan naar wat tegenwoordig vaak wordt genoemd, ons DNA. Dat zijn de kenmerken die typerend zijn voor Noordwijk als kustgemeente. Maar het is ook ons gevoel daarbij, datgene wat ons bindt en onze verhalen die Noordwijk hebben gemaakt tot wat het nu is.

In het kort geven we hier een aantal belangrijke aspecten van ons DNA weer, zonder meteen volledig te willen zijn. Ze vormen de basis en hoofdingrediënten voor onze visie op de toekomstige ontwikkeling van Noordwijk. Daarnaast zijn ze van groot belang voor een verdere profilering van onze gemeente.

Enkele bijzondere gebeurtenissen en kenmerken zijn bepalend voor het Noordwijk van nu:

- Het gevarieerde landschap van eeuwenoude strandwallen en strandvlaktes die deels zijn afgegraven voor de bollenteelt midden 19^e eeuw.
- Groot zee, duin- en boslandschap met hoge natuur- en recreatiekwaliteiten.
- Het verhaal van Sint Jeroen.
- De bloeitijd van Noordwijk Binnen door zijn functie als kruidentuin van Holland in de 17^e eeuw; de erfenis is nog zichtbaar door de vele historische panden en pleinen in het centrum.
- De stichting van een badplaats midden 19^e eeuw met de bouw van Huis ter Duin, uitgroeiend tot Noordwijk aan Zee met fameuze luxe hotels.
- De verdere toeristische ontwikkeling door de bouw van vele hotels met congresfaciliteiten in de kustzone, zomerhuisjes in de kernen en recreatieparken in het buitengebied.
- De karakteristieke opbouw van Noordwijk met twee dorpsdelen, Noordwijk Binnen en Noordwijk aan Zee, met een overwegend dorps karakter.
- Enkele historische water- en verbindingswegen, zoals de Woensdagse Wetering.
- Enkele grote landgoederen, zoals Offem, Calorama en Goohorst.
- Het ontstaan van het vissersdorp in Noordwijk aan Zee en de bouw van de vuurtoren, eind 19^e eeuw, begin 20^e eeuw.
- De bouw van een exclusieve woonwijk De Zuid in het duinlandschap.

- De aanleg van de Atlantikwall in WO II, sloop en nieuwbouw met grootschalige en anonieme gebouwen langs de Parallel Boulevard.
- De kustversterking in Noordwijk aan Zee met een verhoogde en verbrede duinstrook ('dijk in duin' constructie).
- De vestiging van het Europese ruimtevaartcluster ESA-ESTEC.
- Inspiratieplek voor het houden van (grote, vaak ook internationale) congressen, seminars en trainingen.
- De aanwezigheid van Noordwijkerduin als grote zorginstelling.
- Permanente strandpaviljoens die het hele jaar open zijn.
- Een actieve, sportieve en betrokken samenleving met een rijk verenigingsleven.

Hieruit wordt meteen duidelijk dat HET verhaal en DE identiteit van Noordwijk niet bestaat. Het zijn verschillende verhalen op verschillende momenten in de geschiedenis op verschillende plekken. Al die verhalen en kenmerken zijn stukjes van ons DNA en bepalen samen onze identiteit. Die bieden gelijk een belangrijk aanknopingspunt voor de toekomst: we moeten bij nieuwe ontwikkelingen op zoek gaan naar het verhaal van de plek en ons daardoor laten inspireren. Daarbij willen we niet blijven hangen in het verleden, maar bewust ook uitnodigen voor vernieuwing. Want Noordwijk is zich altijd energiek blijven ontwikkelen en vernieuwen. Dat is echt iets van ons en dat moet zo blijven.

Enkele belangrijke uitkomsten uit de analyses en toekomstbijeenvolgen

Uit de veelheid van meningen, suggesties en analyses blijkt er toch een aantal bruikbare hoofdlijnen naar boven te komen:

- Een grote 'drive' om een topkwaliteits-kustplaats te zijn met allure, die sfeervol, energiek, inspirerend en goed bereikbaar is.
- Een brede wens tot diversiteit en kruisbestuiving **tussen thema's die terugkomt in de leefomgeving.**
- Een wil om absoluut onderscheidend te zijn van andere kustplaatsen, vooral door behoud en versterking van het dorpse authentieke karakter, in de luwte te blijven maar wel goed verbonden te zijn met de drukke Randstad, en gericht regionaal samen te werken.

Hiermee hebben we de bouwstenen voor ons concept in handen.

Badplaatsen hebben namelijk de neiging zich te ontwikkelen tot eenzijdige 'monoculturen': een economie die alleen van het toerisme afhangt, een eenzijdige bevolkingssamenstelling en een leefomgeving met veel 'private rijkdom en publieke armoede'. Kortom ze moeten alle zeilen bijzetten om niet af te glijden tot eenzijdige, enigszins sleetse slaapdorpen.

De kracht van Noordwijk is juist onze diversiteit. We hebben een veelzijdige economie met drie sterke clusters, de zorg, ruimtevaarttechnologie en toerisme. We hebben een veelzijdig sport- en cultuuraanbod en een energiek verenigingsleven. Een grote diversiteit in woonmilieus en natuur, etc etc. Daarom zijn we meer dan een badplaats.

Dit geeft de volgende denklijn en strategie: met onze energieke inzet voor topkwaliteit en diversiteit op vele fronten kunnen we ons sterker onderscheiden van andere kustplaatsen en onze aantrekkelijkheid voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers vergroten.

Nieuw dynamisch concept

Bovenstaande levert de volgende kern van onze visie:

Noordwijk Energieke 7* Kustplaats

Noordwijk is een energieke, inspirerende en gastvrije kustplaats met topkwaliteit en allure

Noordwijk wil in 2030 stralen met de volgende 7 sterren. Deze zijn te beschouwen als de pijlers van onze visie. Hieraan willen we met alle betrokken Noordwijkers met extra energie aan werken.

- ★ Energieke, zelfredzame en betrokken samenleving met een actief verenigingsleven, krachtig vrijwilligersnetwerk en een levendig cultureel klimaat.
- ★ Hoogstaande sportbeoefening en –beleving in een gezonde omgeving.
- ★ Sfeervolle dorpskernen: de kustzone Noordwijk aan Zee, met name de zee, het strand, de duinstrook en de KW Boulevard (gezelligheid, cultuur, beleving, grandeur, authenticiteit, toerisme, congres), historische beleving kern Noordwijk Binnen.
- ★ Aantrekkelijke onderscheidende leefomgeving met een overwegend dorps karakter: versterkt Noordwijks DNA en biedt ruimte voor vernieuwende woon-, werk-, vrijetijd-, en zorg/gezondheidsconcepten voor een grote diversiteit aan doelgroepen.
- ★ Rijke natuur, mooi landschap en vitale Greenport: genieten van rust en reuring, routes, omgeving, biodiversiteit en ontwikkeling van duurzame agrarische sector.
- ★ Uitstekend bereikbaar vanuit de hele Randstad, in het bijzonder de kustzone.
- ★ Veelzijdige economie en toerisme met innovatief ondernemersklimaat: sterke clusters (Zorg, Space, en Toerisme), participatie in Greenport, ontwikkelde wijkeconomie, succesvolle starters en kennis/onderwijs.

Dit concept is robuust en flexibel: aanpasbaar voor de lange termijn.

De invulling van de sterren kan in de loop van de tijd veranderen met nieuwe projecten. Ook zouden bepaalde sterren in principe plaats kunnen maken voor nieuwe sterren, die zich aandienen op basis van nu nog onbekende kansen en sociaaleconomische ontwikkelingen.

Noordwijk wil immers snel en effectief kunnen inspelen op nieuwe trends en kansen. Maar die moeten wel steeds bijdragen aan ons lange termijnperspectief.

Noordwijk wil partijen uitnodigen tot meedenken, meedoen en mee-investeren. Dan moeten we ook ruimte geven aan deze partijen voor een creatieve invulling. Daarbij vragen we vooral om projecten en activiteiten die onze ambities versterken.

In de volgende hoofdstukken werken we per ster de belangrijkste ambities uit voor relevante **thema's en gebieden**, aangevuld met specifieke ambities voor duurzaamheid. Want duurzaamheid wordt een rode draad bij alles wat we in de toekomst gaan doen.

3. Doorpakken met duurzaamheid

Een belangrijk doel is om een duurzame gemeente te zijn. De eerste stappen daarvoor zijn al gezet in onze Milieuvisie 2010. De komende jaren willen we daarmee flink doorpakken en versnellen. De meest ingrijpende duurzaamheidsambitie is: Noordwijk energieneutraal in 2030. Dat willen we bereiken door het stimuleren van energiebesparing en bij voorkeur de toepassing van zonne-energie. Maar ook het gebruik van aardwarmte biedt in onze gemeente kansen. Hierdoor kunnen we uiteindelijk zelfvoorzienend zijn. Met recht zijn we hiermee dan **een 'energieke' kustplaats**.

Daarnaast **moeten we in de toekomst onze omgeving 'klimaatbestendig' inrichten**. Dat betekent dat we maatregelen moeten nemen om langdurige regenval, heftige buien en langere periodes van droogte te kunnen opvangen. Niet alleen in onze woonomgeving maar ook in het bollengebied én de natuurgebieden. Dat vraagt om de realisatie van voldoende tijdelijke opslagcapaciteit en goede afvoermogelijkheden voor hemelwater. Daarom willen we dat ieder bouwproject en gebiedsontwikkeling bijdraagt aan een energieneutraal en klimaatbestendig Noordwijk.

De bestaande gebouwde omgeving kan echter slechts in beperkte mate energieneutraal gemaakt worden. Vandaar dat we specifieke gebieden zoeken waar grootschalige energieopwekking mogelijk is. Te denken valt aan 'zonneweides' of benutting van platte daken op bedrijfs- en woongebouwen.

De zee, het strand en de duinen hebben een hoge omgevingswaarde voor onze inwoners en bezoekers. Vandaar dat wij maximaal inzetten op behoud van duurzame keurmerken als de 'Blauwe Vlag' en het bereiken van de hoogste scores op 'rankings' zoals 'Quality Coast'. Hiervan profiteert ook de recreatie- en toerismesector.

Als vanzelfsprekend blijven we verder werken aan een schoon en veilig milieu: schone bodem, schoon water, goede luchtkwaliteit, weinig geluidhinder en minimalisering van de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen.

Hiervoor is door onze Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) al een eerste scan uitgevoerd en advies uitgebracht, dat we gaan verwerken in onze Omgevingsvisie. Vooruitlopend hierop **concludeert de ODWH dat er een z.g. 'Voortoets' vereist** is om te bepalen of we een milieueffectrapportage moeten maken bij onze Omgevingsvisie. Dit in verband met de mogelijke negatieve effecten van onze voorgenomen ontwikkelingen op onze Natura 2000 gebieden.

Tot slot is een expliciet duurzame inrichting van de openbare ruimte een pré. Om elkaar te informeren, te inspireren én te stimuleren in het vinden van duurzame oplossingen.

Dit zijn onze speerpunten voor de komende jaren. We groeien daarmee toe naar een steeds bredere en integralere benadering van duurzame ontwikkeling, zoals geïntroduceerd door de VN Commissie Brundtland uit 1987. Vrij vertaald bereiken we dat door de milieu-, economische en sociale kwaliteit van de samenleving in onderlinge samenhang te verbeteren en niet het ene aspect ten koste te laten gaan van het andere. Dat is mogelijk door het ontwikkelen van slimme oplossingen. Uiteindelijk zijn we dan een duurzame gemeente die zich onder andere **kenmerkt door een 'groene' economie**, een gezonde en gelukkige samenleving, een slimme infrastructuur, grote biodiversiteit, geringe CO₂-productie, veerkrachtig gesloten watersysteem en efficiënt grondstoffengebruik.

Om dit te stimuleren komt duurzaamheid in elk aspect van de Omgevingsvisie terug als leidend principe voor de gewenste ontwikkelingen. Daarom doen we daar bij al onze **'sterren'** een voorzet voor.

4. Energieke samenleving

- ★ Energieke, zelfredzame en betrokken samenleving met een actief verenigingsleven, krachtig vrijwilligersnetwerk en een levendig cultureel klimaat.

Mensen maken onze kustplaats. Onze inwoners en ondernemers bepalen uiteindelijk de kracht van onze samenleving. Dat hoort bij Noordwijk. Al eeuwenlang. Dat is ons verhaal en de basis voor alle gewenste ontwikkelingen. Het zorgt ervoor dat mensen zich in Noordwijk thuis voelen en zich kunnen ontplooien. Daar profiteren ook onze bezoekers van. Want onze organisaties en ondernemers vormen de drijfveer voor veel evenementen en activiteiten. Daardoor is er in **Noordwijk eigenlijk 'altijd wat te doen'**.

Daarom willen we dat iedere inwoner met zijn talenten, mogelijkheden en beperkingen aan onze samenleving kan meedoen. Maar zich ook met eigen kracht kan ontplooien en verantwoordelijkheid neemt. Voor zichzelf, voor elkaar en voor de leefomgeving. Daarnaast willen wij Noordwijkers stimuleren tot een gezonde leefstijl en willen we overmatig gebruik van alcohol en drugs tegengaan. Meer bewegen hoort daar ook bij.

Ondersteuning waar nodig

Voor wie dat deels of helemaal niet haalbaar is, bieden we als gemeente tijdelijke of langdurige ondersteuning. Om daarmee de kwaliteit van leven te bevorderen. Dat doen we vanuit de taken in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De Wmo bepaalt tevens dat Noordwijk de leefbaarheid van een straat of wijk moet vergroten, dat Noordwijkers zich meer betrokken voelen bij hun buurt en bij elkaar. Want bewoners die contact met elkaar hebben, zijn sneller geneigd elkaar te helpen of samen iets te ondernemen.

Wij helpen daarbij door onder andere de inzet van een Lokaal Loket en een Sociaal Wijkteam. Maar wij vertrouwen ook op een actieve rol van deskundige maatschappelijke organisaties, vrijwilligers en mantelzorgers. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de gewenste zelfredzaamheid en het welbevinden van de Noordwijkers.

De Wmo biedt daartoe een interessante uitdaging: benutting van **het 'right to challenge'**. Dat betekent dat inwoners of organisaties een alternatief kunnen ontwikkelen voor bestaande welzijnsactiviteiten. Als een alternatief beter, financieel aantrekkelijker en een groot draagvlak in Noordwijk heeft, kan dit in de plaats komen van een huidige invulling. Dit betekent voor iedereen een cultuuromslag. Als gemeente laten we dan bestaande initiatieven los.

Rock & roll-generatie: inspelen op behoefte vitale ouderen

Twee doelgroepen hebben onze bijzondere aandacht: ouderen en jongeren. Er komen in onze gemeente fors meer 70-plussers. Daar willen we op inspelen. Alleen voor inwoners die dit nodig hebben zal er zorg zijn. Daarom moet 'domotica' (handige toepassingen van elektronica in huis) in levensloopbestendige woningen een grotere rol gaan spelen bij de vergroting van de zelfredzaamheid. We streven daarbij ook naar een grotere variatie in woningen waarin mensen aangenaam thuis oud kunnen worden. Naast (service-)appartementen moet er ook meer ruimte komen voor kleinschalige woonvormen, zoals hofjeswoningen of groepswonen. En liefst dichtbij de voorzieningen.

Bij gebiedsontwikkelingen zullen we tevens de veiligheid en toegankelijkheid meenemen van voorzieningen voor mensen met een functiebeperking. Daarbij kan het ook gaan om het meer 'senior-proof' maken van bepaalde delen van de openbare ruimte.

Er zijn echter ook steeds meer vitale ouderen. Tenslotte komt nu de 'rock & roll-generatie' eraan. Ze zijn actief, gaan veel uit, volgen cursussen en nemen het heft in eigen hand. Overheid, bedrijfsleven en organisaties zullen op hun behoeftes moeten inspelen.

Kansen voor jongeren

Ook jongeren hebben onze bijzondere aandacht. Ze vormen een essentieel onderdeel van onze energieke samenleving. Natuurlijk vertrekken sommigen naar elders vanwege studie, werk of relatie. Maar dat mag niet gebeuren doordat er te weinig woonruimte is. Naast de realisatie van extra starterswoningen zijn ook voldoende uitgaansmogelijkheden (vooral voor de jongeren tussen 16-18 jaar), sport, scholing, werk, openbaar vervoer en veilige fietspaden van belang.

Voor de jeugdzorg werken we samen met alle Holland-Rijnlandgemeenten. Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) en Jeugd en Gezinsteams zijn beschikbaar voor vragen over opvoeding en advisering over problemen bij de jeugd. Daarnaast is er het Jeugd en Jongerenwerk waar jongeren laagdrempelig worden ondersteund bij hun ontwikkeling en ontplooiing. Maar ook van jongeren verwachten we dat ze energiek meedoen aan activiteiten in onze samenleving. Daar bieden we tal van mogelijkheden voor, in het jongerencentrum, op schoolpleinen en speelplaatsen, met evenementen en binnenkort in een poppodium. Door actief in te spelen op interesses van specifieke doelgroepen kan ook de bibliotheek in de toekomst een sterkere rol vervullen in onze samenleving. Voorbeeld zijn de vestiging van een **zogenaamd 'Taalpunt', de cursus 'Digisterker' en allerlei thematische activiteiten over meedoen in Noordwijk.**

Levendig cultureel klimaat

Wij hebben een rijk cultureel verenigingsleven, kwalitatief goede culturele evenementen en een goede culturele infrastructuur met voorzieningen zoals De Muze, de bibliotheek, musea en kustfestival Kunstklank.

Dit is een goede basis voor onze ambitie voor het uitbouwen van een energiek cultureel klimaat in Noordwijk, met een aanbod dat gevarieerd en interessant is voor onze bewoners en bezoekers. Daarnaast willen we kunst veel prominenter inzetten bij de inrichting van de openbare ruimte en daarmee de identiteit van Noordwijk versterken.

Beleidsaccenten voor duurzame ontwikkeling samenleving:

- o Duurzame en gezonde **leefstijl met individuele bijdragen aan thema's als energiebesparing**, schoon energiegebruik/opwekking, fietsen, elektrisch rijden, gebruik OV, aanschaf duurzaam geproduceerde artikelen en voedsel, sporten, beperking vervuiling en afval en elkaar inspireren.
- o Bijdrage leveren aan sociale cohesie van de straat, buurt of gemeente door zorg voor elkaar, inzet en participatie in de samenleving.
- o Samen werken aan verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en de voorzieningen.
- o Duurzame aanpassingen van gebouwen en leefomgeving voor mensen met een functiebeperking

Beleidsaccenten voor duurzame ontwikkeling cultuur:

- o '**Vergroening**' van festivals en evenementen (bijv. door digitale ticketverkoop, groene stroom, recycling, afvalbeperking, verkoop biologisch voedsel, collectief vervoer).
- o Meer inzet van lokale producten, mensen en diensten.
- o '**Natuurlijke inbedding**' van buitenactiviteiten die de identiteit van de omgeving versterkt.

deuk. deuk.

★★★★ Alexande

DE R Olygolf

JAC

putm

Interpool

AFDA

AFDA

De R Olygolf

Kees Brands

5. Geweldige sportmogelijkheden

- ★ Hoogstaande sportbeoefening en –beleving in een gezonde omgeving.

Sporten in Noordwijk is enorm populair. Jong of oud, we doen het in verenigingsverband of individueel, binnen of buiten. Sport draagt op een positieve en preventieve manier bij aan de eigen gezondheid, het welzijn en de samenleving.

Topsport in ons 'Sportdorp aan Zee' stimuleert onze economie, toerisme en onze identiteit als energieke kustplaats. Daarom willen we dat de hoogwaardige Noordwijkse binnen- en buitensport-accommodaties geschikt blijven voor (top-)sportwedstrijden en trainingen. Nu onze sportinfrastructuur nagenoeg op orde is, willen we in de toekomst de nadruk leggen op meervoudig gebruik van de bestaande sportaccommodaties, meer bewegen in de **buitenruimte en het 'binnenhalen' van belangrijke sportevenementen.**

Toekomstige verplaatsing van sportparken naar het Achterweggebied is niet meer aan de orde. Hooguit is er nog sprake van kleine uitbreidingen rond de huidige accommodaties. Onze focus komt meer te liggen op het up-to-date houden, intensiever gebruik van de velden door toepassing van kunstgras en eventuele herinrichting van een sportcomplex.

Bredere functie voor de wijken

Onze sportaccommodaties zijn goed zichtbaar en toegankelijk voor mensen uit de wijk. Dit vergroot de kans op meer bewegen door met name de jeugd. De sportaccommodaties willen we in de toekomst laten uitgroeien tot meer openbare multifunctionele **'wijk sportparken'**. Naast een functie voor sport, krijgen ze dan een bredere maatschappelijke functie voor de wijk. Denk hierbij ook aan actieve dagbesteding op de sportparken voor kwetsbare groepen. Tevens willen we het dagelijks sportief bewegen stimuleren door de letterlijke en figuurlijke verbinding te versterken tussen sportverenigingen, het onderwijs en de naschoolse opvang.

Buiten sporten

Verder willen we inspelen op de toenemende **vraag naar 'groene outdoor' sportbeoefening.** Dit versterkt tegelijk de diversiteit van ons sportaanbod, draagt bij aan een gezonde levensstijl en verhoogt de aantrekkelijkheid van ons woonklimaat. We zullen daarom de voorzieningen verbeteren voor populaire individuele buitenactiviteiten, zoals **'free running'**, nordic walking, skeeleren, wielrennen, mountainbiken, paardrijden en fitness bootcamps. Strand, bos, duinen maar ook de overige openbare ruimte en bestaande sportaccommodaties nemen we daar voor onder de loep.

Meer belangrijke sportevenementen en promotie

Onze hoogwaardige sportaccommodaties vormen een uitstekende basis voor successen, innovaties, maatschappelijke activiteiten en gewoon gezond bewegen. Noordwijk is dan ook steeds vaker het decor van (inter-)nationale sportprestaties en evenementen, zoals voor hockey, waterpolo, kitesurfen en **'Life Saving'**. **Dit willen we verder uitbouwen, vermarkten en promoten.** Uiteraard doen we dat in samenspraak met de sportbonden, Noordwijkse Ondernemingsvereniging, de horeca en Noordwijk Marketing.

Sportpark Duinwetering

Momenteel maken negen verschillende verenigingen gebruik van Sportpark Duinwetering, met voetbal als grootste club. Tevens doet dit sportpark dienst als sportcampus voor het

voortgezet onderwijs van het Northgo College. Omdat dit sportpark voor sport en onderwijs centraal is gelegen en er daarom in de afgelopen jaren flink is geïnvesteerd, willen we het op de huidige locatie handhaven. De verwachting is dat de vijf voetbalvelden tot 2030 voldoende toereikend zijn. Daarbinnen is het mogelijk de capaciteit te optimaliseren door onder andere het toepassen van een derde kunstgrasveld. In de Nes reserveren we ruimte voor een (pupillen)veld, mocht daar in de toekomst behoefte aan zijn.

Sportpark Nieuwe Zeeweg

De Noordwijkse Hockeyclub is de grootste vereniging op Sportpark Nieuwe Zeeweg. Een verdere groei is op het bestaande sportpark niet op de bestaande drie velden op te vangen. Ook deze sportaccommodatie willen we in het Middengebied behouden, vanwege de centrale ligging in het dorp en de gewenste spreiding van sportparken. Vandaar de grote investeringen die zijn gedaan. Daarom reserveren we ruimte voor een vierde veld op het naast gelegen terrein nabij de duinreep aan de Duinweg. Aandachtspunt bij deze uitbreiding is de parkeercapaciteit.

Er loopt nog een onderzoek naar een betere indeling van het sportpark Lageweg mede naar aanleiding van het besluit om het poppodium ook op dit terrein te vestigen. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan is wellicht toch nog een extra veld nodig.

De korfbalvereniging Fluks en de handbalvereniging MSV hebben voldoende capaciteit voor de komende 30 jaar.

Voetbalvereniging SJC heeft met vijf velden voorlopig voldoende capaciteit aan de Lageweg. We weten niet of dat ook tot 2030 voldoende zal zijn. Het sportpark ligt nabij bij geplande woningbouw in Bronsgeest en Offem-Zuid. Dat kan een aanzuigende werking hebben op de jongste jeugd uit deze nieuwe wijken.

De tennisvereniging TC Noordwijk is een aantal jaren geleden verplaatst en maakt fysiek onderdeel uit van Sportpark Nieuwe Zeeweg. Formeel is dat niet zo. De tennisvereniging heeft deze grond in erfpacht van een particuliere eigenaar en kan daar in principe blijven.

De Integrale Ruimtelijke Visie 2030 en visie Nieuw Oost bevatten een reservering voor de verplaatsing van de sportverenigingen uit het Middengebied en de Lageweg naar het Achterweggebied. Dit is niet meer nodig en kan vervallen.

Beleidsaccenten duurzame ontwikkeling

- o Meer multifunctioneel gebruik van sportparken.
- o Sportaccommodaties meer gebruiken voor opwekking duurzame energie.
- o Mensen op sportscholen wekken met hun fitnessapparatuur energie op.
- o Meer groene inbedding van sportterreinen, zonder dat dit ten koste mag gaan van de functionaliteit van de sportvelden.

Domino

Ik leer lezen

6. Sfeervolle dorpskernen

- ★ Sfeervolle dorpskernen: de kustzone Noordwijk aan Zee, met name de zee, het strand, de duinstrook en de KW Boulevard (gezelligheid, cultuur, beleving, grandeur, authenticiteit, toerisme, congres), historische beleving kern Noordwijk Binnen.

Onze kustzone in Noordwijk aan Zee en het historisch centrum in Noordwijk Binnen zijn de meest gezichtsbepalende gebieden in onze gemeente. Vandaar dat er voor een 7* Kustplaats bijzondere aandacht nodig is voor een hoogwaardige onderscheidende uitstraling en unieke sfeer. Voortbouwend op het beleid tot nu toe, willen we daar de komende jaren nog een forse kwaliteitsslag maken. Dat betreft niet alleen de ruimtelijke inrichting en uitstraling maar ook de mogelijkheden voor cultuur, beleving en winkelen. Kortom, dit zijn de sfeervolle gebieden waar het gezellig is, waar vaak iets is te beleven en waar je plezierig winkelt, uitgaat of congresseert. Hierna gaan we daar op hoofdlijnen in per deelgebied.

NOORDWIJK AAN ZEE

Koningin Wilhelmina Boulevard

Om tot een aantrekkelijker Koningin Wilhelmina Boulevard (KWB) te komen, als waardige visitekaart voor onze 7* kustplaats, richten we ons nu op drie hoofdpunten:

1. **de gewenste 'skyline' en uitstraling van de gebouwen;**
2. de ontwikkeling van het Vuurtorenplein, het Palaceplein-Gat van Palace en De Grent;
3. verkeer en parkeren.

Skyline en uitstraling gebouwen

Wij vinden dat de afwisseling in bouwhoogtes een aantrekkelijk dynamische beeld opleveren van de Koningin Wilhelmina Boulevard. Daarmee verschilt Noordwijk essentieel met andere kustplaatsen als Knokke, Oostende en Nice. Daar wordt één bouwhoogte aangehouden die een monotone indruk oplevert. Wij streven daarom naar een in hoogte gevarieerde skyline van de Koningin Wilhelmina Boulevard: ieder gebouw verschilt duidelijk van hoogte met de burens. Om de schaal van de Koningin Wilhelmina Boulevard zoveel mogelijk te laten aansluiten bij het dorps karakter van Noordwijk aan Zee, willen we de bouwhoogte wel begrenzen. We laten ons daarbij leiden door de hoogte van het meest authentieke en beeldbepalende gebouw op de Koningin Wilhelmina Boulevard: de vuurtoren. Daarom is de top van de vuurtoren richtinggevend voor de bouwhoogte van de skyline van de Koningin Wilhelmina Boulevard. Door een zorgvuldige uitwerking per bouwplan van dit uitgangspunt (afwisseling in bouwhoogte, waarbij de top van de vuurtoren richtinggevend is) blijft er ook op langere termijn een aantrekkelijke variëteit tussen hogere en lagere gebouwen. Ter behoud van de beleving van de vuurtoren zullen wel de gebouwen direct naast de vuurtoren lager moeten zijn dan de top van de vuurtoren. Ook moet het zicht op de vuurtoren zoveel mogelijk behouden blijven. Dit vraagt dus maatwerk per bouwplan, zoals voor de Hotels van Oranje. Dit uitgangspunt moet ruimte geven om in goed overleg tot een hoogwaardige ontwikkeling te komen.

Voor de gewenste uitstraling kan het huidige beeldkwaliteitsplan blijven functioneren, met als trefwoorden allure en topkwaliteit ('**De Noordwijkse stijl**'). Als interessante kans zien wij het meer inrichten van vergader- en werkruimten met een transparante uitstraling op het

straatniveau in de hotels aan de Koningin Wilhelmina Boulevard, waar mensen samenkomen en –werken, bijvoorbeeld voor de snelgroeiende groep zzp'ers en 'mobiele werkers'.

De ontwikkeling van het Vuurtorenplein, het Palaceplein-Gat van Palace en De Grent

Voor een beter functionerende Koningin Wilhelmina Boulevard willen we de huidige 'open einden' omvormen tot 'hotspots' met stedelijke allure: een 'Cultuurcluster Vuurtorenplein' en 'Toplocatie Palaceplein'.

Met De Muze als aanknopingspunt willen we het Vuurtorenplein laten uitgroeien tot een brandpunt voor culturele activiteiten en kunstuitingen. Dat geeft tevens een impuls aan ons beleid voor het uitbouwen van een energiek cultureel klimaat in Noordwijk, met een aanbod dat gevarieerd en interessant is voor onze bewoners en bezoekers.

Bij de ontwikkeling van het Palaceplein tot een veelzijdig brandpunt van functies denken we aan een creatieve combinatie van hotel, woningen, luxe winkels, leisure en parkeergarage. Alles komt daar samen en is goed georganiseerd voor wandelaar, fiets, bus en auto. Op het 'gat van Palace' streven we naar een multifunctionele ontwikkeling van een iconisch gebouw, wat 'het verhaal van het gebied' vertelt en op zich zelf al een trekpleister vormt. Wij gaan de mogelijkheid onderzoeken van een tijdelijke flexibele en demontabele parkeergarage, om te gebruiken zolang de herontwikkeling van het Palaceplein nog niet gereed is. Vier parkeerlagen kunnen naar schatting 450 auto's bergen.

In overleg met betrokken eigenaren en creatieve ondernemers willen we tot revitalisering van De Grent komen met nieuwe aansprekende horecaformules in combinatie met herinrichting van de openbare ruimte. Daarbij willen we in beginsel ook ruimte geven aan innovatieve functiecombinaties van bijvoorbeeld horeca, vrijetijdsartikelen, lifestyleproducten en andere functies. We moeten buiten de gebaande paden durven denken en daar dan ook de regelgeving op aanpassen.

Verkeer, parkeren en inrichting openbare ruimte

Heel veel steden en dorpen hebben hun centrumgebied met succes teruggegeven aan de voetganger. Ook in Noordwijk hebben wij daar goede ervaring mee in de Hoofdstraat, Kerkstraat en het St. Jeroensplein. Ter versterking van onze ambitie voor een sfeervolle en aantrekkelijke kustzone willen we de Koningin Wilhelmina Boulevard geleidelijk omvormen van 'doorgangsroute' naar aantrekkelijke 'verblijfszone'. Hierin willen we meer mogelijkheden creëren voor passende actieve en passieve beleving van cultuur en evenementen. Tevens willen we onderzoeken of (semipermanente) plaatsing van enkele kleinschalige sfeervolle 'boulevard-paviljoens' met verhoogde terrassen en zeezicht, ruimtelijk op een goede manier zijn in te passen en te exploiteren.

Stapsgewijs willen we toegroeien naar een autoluwe inrichting van de Koningin Wilhelmina Boulevard. Dit betekent geen ruimte meer voor parkeren, maar wel toegankelijk houden voor de auto. Dit kan in combinatie met de realisatie van een toereikende nieuwe parkeergarage(s) op of langs de Koningin Wilhelmina Boulevard, Palaceplein/Gat van Palace en/of Vuurtorenplein. Hierdoor is het ook mogelijk per seizoen of evenement de boulevard af te sluiten.

In de toekomst willen we tevens een strandgevoel creëren op strategische plekken van de Koningin Wilhelmina Boulevard door meer duinbeplanting en strandbeleving toe te voegen. Er is ook aandacht nodig voor het fietsstallingsprobleem bij de strandopgangen en het Palaceplein en het Gat van Palace. We willen de haalbaarheid onderzoeken van een combinatie met een parkeergarage of de aanleg van een fiets-in-duinconstructie.

Winkelgebied Hoofdstraat en omgeving

Ondanks dat het winkellandschap o.a. door de opkomst van het internet enorm is veranderd, blijven er goede kansen voor succesvolle winkelgebieden. Het vraagt innovatieve en creatieve

ondernemers die snel weten in te spelen op nieuwe trends bij consumenten. Zij komen met nieuwe verrassende formules, meer beleving en een slimme integratie met online-shoppen. Het vraagt ook om flexibele overheidsregels, een aantrekkelijke openbare ruimte en een scherpe positionering van het winkelgebied. Om de Hoofdstraat en omgeving aantrekkelijker te maken willen wij met kracht doorgaan met de gestarte samenwerking met onze winkeliers. **De focus moet steeds meer op topkwaliteit en 'fun' komen te liggen. Daardoor komen meer mensen uit Noordwijk zelf hier shoppen en zullen ook toeristen en congresgangers meer besteden.** De straat moet meer een duinuitstraling krijgen, die we waar mogelijk willen doortrekken naar zee. **Ook willen we bevorderen dat het winkelend publiek 'een rondje kan maken'.** De Hoofdstraat wordt dan een belangrijke verbinding tussen het Palaceplein, het vernieuwde Jan Kroons plein, De Grent en de vernieuwde Maarten Kruytstraat, met aan de Huis Ter Duinstraat een nieuwe verblijfsplek, bijvoorbeeld een waterplein. Daarbij zou tevens overtollig regenwater vanuit de Hoofdstraat kunnen worden afgevoerd en opgevangen.

Parallel Boulevard

Om de kwaliteit van de Parallel Boulevard te verbeteren, willen we deze herinrichten. Vanwege een goede verkeersdoorstroming en veiligheid kiezen we voor een profiel waarbij een rijnsnelheid van 50 km/u mogelijk is met aanliggende fietspaden en zebrapaden voor overstekende voetgangers. Aan de schaduw(zee-)zijde van de Parallelboulevard willen we meer (groene) duinbeplanting aanbrengen die tevens de blinde muren van de parkeergarages en souterrains verzachten. Enkele strategische locaties op de Parallel Boulevard worden nieuwe verblijfsplekken met verbindingen tussen zee en achterland. Dit zijn plekken waar men ook kan oversteken en de gebruikte materialen voor eenheid zorgen. Hier komen ook solitaire bomen die goed gedijen in dit zeeklimaat. Voor de gewenste uitstraling van de gebouwen handhaven we de richtlijnen uit het Beeldkwaliteitsplan Noordwijk aan Zee. Daarbij stimuleren we een meer levendig gebruik en uitstraling van de begane grond van de gebouwen.

Overige gebieden

Het Oude Vissersdorp heeft een waardevolle authentieke sfeer die we willen behouden. Uitgangspunt is en blijft een mix van kleinschalige woningbouw en bedrijvigheid. Ook het huidige beleid voor de Koningin Astrid Boulevard en de villawijk De Zuid blijft ongewijzigd.

Het Wantveld willen we transformeren van straatparkeerterrein naar een multifunctioneel gebied met woningbouw en andere functies zoals onderwijs, zorgvoorzieningen, wellness of leisure. Mogelijk is dit ook een ontwikkellocatie voor een zorghotel, **dat de 'Bad en kuuroord gedachte' versterkt en bijdraagt aan de ontwikkeling van het concept 'Blue Ocean Village'.** Gezien de vergrijzing is er een toenemende behoefte aan ouderenwoningen en zorgwoningen. Groot Hoogwaak kan daarom behalve verdichten op eigen terrein, ook deels op het Wantveld uitbreiden. Het parkeren dient ondergronds opgelost te worden. De bebouwing zal vooral moeten aansluiten bij de richtlijnen uit het Beeldkwaliteitsplan Noordwijk aan Zee. Een gerichte beplantingskeuze moet de verbinding met de omgeving versterken.

NOORDWIJK BINNEN

Historisch centrum

Het waardevolle historische karakter van de oude lintbebouwing en centrumgebied met kerken en pleinen in Noordwijk Binnen draagt sterk bij aan onze aantrekkelijkheid als 7* kustplaats. Vooral de Voorstraat en het Lindenplein zijn juweeltjes van Noordwijk Binnen met prachtige historische panden, een goed uitgewerkte openbare ruimte en aan beide zijden lindebomen. Beleid is dan ook om het beschermd dorpsgezicht te behouden, evenals het huidige karakter van de historische panden en het groen. Daarnaast willen we de culturele kwaliteiten en kansen van Noordwijk Binnen versterken en beter promoten.

Voor een aantal binnengebieden zijn ideeën en plannen voor herontwikkeling: Losplaatsweg, terrein Van Eeden/Buijzepers en het terrein Pickestraat-Ruijgenhoek-Kerkhofpad. Nieuwe bebouwing moet aansluiten bij de maat en schaal van de aangrenzende bebouwing. Het is ook mogelijk om deze projecten een eigen karakter mee te geven, bijvoorbeeld in de vorm van hofjes, een landgoed, ouderenwoningen, kleinschalige dienstverlening, enz. Daarbij zal bijzondere aandacht moeten zijn voor groen, cultuurhistorie en parkeren. De Woensdagse Watering willen we als voormalige en gedempte waterloop weer hernieuwde aandacht geven. Bij de herontwikkeling van de Losplaatsweg zal opnieuw open water gerealiseerd worden. Waar geen open water mogelijk is, willen we bevorderen dat dit cultuurhistorisch waardevolle tracé op een andere manier in de belangstelling komt.

Winkelgebied Kerkstraat en omgeving

Als bijdrage aan een sfeervolle dorpskern willen we de inrichting verbeteren van de Kerkstraat en omgeving en het Kloosterplein. Om een levensvatbaar winkelcentrum voor de dagelijkse boodschappen te creëren, zal de focus op dagelijkse boodschappen liggen en zal het centrum compacter moeten worden, waardoor je een rondje kunt lopen. De herinrichting van het Kloosterplein voor hervestiging van de weekmarkt willen we dezelfde kwaliteit geven als het Lindenplein.

Overige gebieden

Het overige deel van Noordwijk Binnen telt een aantal grotere locaties waar herontwikkeling kan gaan plaatsvinden: het Rederijkersplein tot aan de Van de Mortelstraat, het terrein van de Northgo-hal en omgeving en de voormalige locatie van het Zilveren Kruis. De nieuwe bebouwing moet aansluiten bij de maat en schaal van de omliggende bebouwing. De ligging nabij voorzieningen biedt de mogelijkheid om voor ouderen en starters woningen te bouwen in een groene setting, waarbij voor cultuurhistorie een belangrijke rol kan spelen (met name bij de voormalige locatie van het Zilveren Kruis).

Beleidsaccenten voor duurzame gebiedsontwikkelingen:

- o Energiebesparing en duurzame energievoorziening.
- o Verbetering verblijfsklimaat voor de voetganger.
- o Stimulering fietsgebruik en duurzame mobiliteit (w.o. collectief vervoer, elektrisch rijden/laadinfrastructuur).
- o Hoge kwaliteit openbare ruimte.
- o Bij herontwikkelingslocaties aandacht voor groen, cultuurhistorie en parkeren.
- o Daar waar milieutechnisch mogelijk, meer kansen benutten voor functiemenging van bedrijfsmatige activiteiten in de woonomgeving.
- o Dichter bij elkaar brengen van wonen en werken, met minder vervoersbewegingen.

7. Aantrekkelijke leefomgeving

- ★ Aantrekkelijke onderscheidende leefomgeving met een overwegend dorps karakter: versterkt Noordwijkse DNA en biedt ruimte voor vernieuwende woon-, werk-, vrijetijd-, en zorg/gezondheidsconcepten voor een grote diversiteit aan doelgroepen.

Noordwijk is een gewilde plaats om te wonen, te ondernemen en te bezoeken. Dat komt vooral omdat we ons kleinstedelijk-dorps karakter hebben weten te behouden. Daar ligt ook onze onderscheidende kwaliteit voor toekomstige ontwikkelingen, waar we op willen inzetten. Toch is er nog veel werk aan de winkel. Zeker als we willen uitgroeien tot 7* kustplaats. Daarom willen we ook ruimte bieden voor vernieuwende concepten op het gebied van wonen, werken, vrijetijd en gezondheid voor diverse doelgroepen. Dit is vooral een ambitie en uitnodiging om met alle betrokken partijen in de toekomst vorm te geven. Daarbij willen we tevens een aantal combinaties maken met opgaven en ambities uit andere **thema's, zoals water, cultuurhistorie en cultuur**. Hiermee maken we onze leefomgeving aantrekkelijker en duurzamer.

Wonen

Om in te spelen op de verwachte vraag van een grote diversiteit aan doelgroepen hebben we een ambitieus woningbouwprogramma. De Noordwijkse woningmarkt is onderdeel van de regionale woningmarkt. Tot 2030 willen we gemiddeld ruim 200 woningen per jaar bouwen in een aantrekkelijke woonomgeving. Dat is het dubbele van de door de provincie Zuid-Holland berekende eigen woningbehoefte. We zullen daarom onderscheidende woongebieden ontwikkelen die voorzien in de woningbehoefte van de Noordwijkers, maar ook inspelen op een regionale en zelfs bovenregionale vraag.

Wij zetten ons hierbij in het bijzonder in op de bouw van woningen voor starters, senioren en mensen met een beperking. Voor hen is er een gebrek aan mogelijkheden om door te stromen naar een andere woning. Bij nieuwbouw is ons uitgangspunt 30% te bouwen in de sociale sector, zowel bij binnenstedelijke ontwikkelingen als in uitlegebieden. Voor situaties waarin dit aantoonbaar niet realiseerbaar is, onderzoekt de gemeente de mogelijkheid voor de instelling van een vereveningsfonds.

Ook voor gezinnen die toe zijn aan een volgende stap in hun wooncarrière willen we de doorstroming bevorderen. Daartoe is de toevoeging van vooral betaalbare vrijesector-huurwoningen **noodzakelijk. Samenhang en variatie in de bouwprogramma's is noodzakelijk** om de gewenste diversiteit voor alle doelgroepen te realiseren. Uitwerking van onze visie en woningbouwprogrammering vindt plaats in de Woonagenda. De hoofdlijnen komen terug in de Omgevingsvisie.

Belangrijk uitgangspunt is de realisatie van een aantal grotere nieuwbouwlocaties, waar we in Noordwijk al lange tijd aan werken: Offem-Zuid, Bronsgeest en Bloemenzee. Hier spelen omvangrijke investeringen, **diverse contracten en uitgegeven 'bouwclaims' aan private** ontwikkelaars. Daarom zullen we deze locaties ontwikkelen in goede afstemming met nieuwbouw- en revitaliseringslocaties in de dorpskernen.

Een aparte opgave is verduurzaming en levensloopbestendiger maken van onze bestaande en nieuwe woningvoorraad en de woonomgeving. Verduurzaming van de sociale voorraad is

onderdeel van de 'prestatieafspraken' die wij overeenkomen met de Noordwijkse Woningstichting.

De samenleving verandert. Meer nadruk op zelfredzaamheid, flexibiliteit en diversiteit van samenlevingsvormen vragen om meer flexibiliteit in wonen en werken en een diversiteit van functies. Dit moet in een samenhangende mix per wijk een plek krijgen. Kleinschalige bedrijvigheid in combinatie met het wonen en zorgen moet zoveel mogelijk meegenomen worden bij de ontwikkeling van nieuwbouwlocaties. Hiervoor komen vooral herontwikkelingslocaties binnen de kernen in aanmerking, waardoor al deze functies meer van elkaar kunnen profiteren.

Bij een aantrekkelijke leefomgeving hoort uiteraard ook ruimte voor jeugd en jongeren met starterswoningen, sport- en uitgaansmogelijkheden, voldoende speelgelegenheid en basisscholen in de wijken. Gemeentelijk beleid blijft dat in elke woonwijk een schoolvoorziening staat. Hierdoor kunnen jonge kinderen vanaf hun huis zelf snel en veilig naar school gaan is er minder autoverkeer voor het wegbrengen.

Verbetering ruimtelijke kwaliteit

Algeheel uitgangspunt voor onze leefomgeving is ons streven naar hoge ruimtelijke kwaliteit, beeldkwaliteit en hoogwaardige openbare ruimte, in beide dorpskernen en het buitengebied. Waar mogelijk moeten we daar kansen voor benutten. Veel daarvoor hebben wij in al diverse bruikbare rapporten vastgelegd, zoals het Beeldkwaliteitsplan Noordwijk aan Zee en het Uitwerking Visie Openbare Ruimte (UVOR). Deze blijven uitgangspunt voor ons beleid voor openbare ruimte en groen. Het gaat er nu om dit verder in concrete projecten te vertalen.

Openbare ruimte en groen

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor een goede inrichting en beheer van de openbare ruimte. Algemene uitgangspunten daarvoor zijn duurzaam, schoon, heel en veilig. Daarnaast werken ook de oorspronkelijke landschappelijke zones en de typische kenmerken van verschillende dorpsgebieden in de inrichting en materiaalkeuze door. Per gebied zorgen we ook voor bloemrijke beplanting en boomsoorten die daar goed in passen en gedijen. Op deze wijze versterken we onze identiteit als geheel en een aantrekkelijke leefomgeving in het bijzonder.

Goede borging van archeologie, erfgoed en cultuurhistorie

Cultuurhistorie leeft in Noordwijk. Veel particulieren en verenigingen zijn hiervoor actief, bijvoorbeeld voor de Noordwijkse musea (Museum Noordwijk, Museum Veldzicht, Atlantikwall Museum). Daarbij gaat het niet alleen om monumenten, musea en archieven, maar ook over cultuurlandschap, verhalen, gewoontes, rituelen en tradities. We hebben 74 Rijksmonumenten, waaronder enkele complexen, zoals het Van Eedencomplex in de Voorstraat, de Algemene Begraafplaats en de landgoederen Offem, Calorama en Goohorst. Sinds 1990 is de historische kern van Noordwijk Binnen aangewezen als beschermd dorpsgezicht met aandacht voor sfeerbepalende elementen en kwaliteiten.

In de toekomst willen we de herkenbaarheid van de Noordwijkse cultuurhistorisch waardevolle kwaliteiten en archeologie vergroten. Daarmee worden zij een hechter onderdeel van het profiel van Noordwijk en dragen ze bij aan versterking van de ruimtelijke kwaliteit en identiteit van onze gemeente. Dit kan vooral zijn beslag krijgen in de verdere ontwikkeling van nieuwe woongebieden, cultuur en toerisme. Ook kan het daarbij als belangrijke inspiratiebron dienen. We sluiten daar in eerste instantie aan bij de geldende gemeentelijke Erfgoednota en de provinciale erfgoedlijnen. Aan de hand van zones, structuren en objecten zullen we cultuurhistorische waarden adequaat in bestemmingsplannen c.q. omgevingsplannen verankeren.

Daarnaast willen we ook andere aspecten van de rijke cultuurhistorische diversiteit in Noordwijk meer aandacht geven, om tot een compleet verhaal voor heel Noordwijk te komen. **Interessante thema's zijn bijvoorbeeld de kruidenteelt en het vissersdorp.**

Klimaatbestendige leefomgeving

Klimaatverandering vraagt wereldwijd en in Noordwijk om actie. Daarom zetten wij ons in om **Noordwijk 'klimaatbestendig' te maken. Dat vraagt maatregelen** om wateroverlast en overstromingen door extreme neerslag nu en op de lange termijn te voorkomen. In Noordwijk zullen we dat vooral moeten **bereiken door het 'waterrobuust' en 'klimaatbestendig' bouwen en** herinrichten van onze dorpsgebieden, nieuwbouwlocaties en het buitengebied. In het bijzonder moet de regenval in het hogere deel van Noordwijk beter worden afgevoerd. Daarom zoeken we naar oplossingen in het Middengebied, zoals meer waterberging. Door die te koppelen met bestaande watergangen, in combinatie met enkele technische maatregelen, ontstaat een goed werkend systeem.

De waterkerende 'dijk in duin-constructie' langs de Koningin Wilhelmina Boulevard is ontworpen voor minimaal 50 jaar. Maar we moeten er rekening mee houden dat er eventueel vóór 2050 nieuwe investeringen nodig zijn in waterkeringen vanwege verwachte aanhoudende zeespiegelstijging en bodemdaling.

Ook zal de waterkwaliteit nog moeten verbeteren om te voldoen aan Europese richtlijnen. Bij al deze maatregelen gaan we proberen de waterkringloop van grondwater, oppervlaktewater, hemelwater, afvalwater en drinkwater steeds hechter te sluiten. Waar mogelijk willen we meer water als belevings- en omgevingskwaliteit creëren. Dat dient dan meerdere doelen: we dragen bij aan het klimaatbestendig maken van onze gemeente en we maken onze gemeente aantrekkelijker voor onze bewoners en toeristen. Daarnaast moeten we ons langdurig inspannen voor voldoende zoet water van voldoende kwaliteit en het tegengaan van droogte. Dat is vooral een probleem in het buitengebied. Bij dit alles zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met onze regionale partners en het bedrijfsleven: het Hoogheemraadschap van Rijnland, gemeenten in de Duin- en Bollenstreek, de provincie Zuid-Holland, het Rijk en o.a. de bollensector. Het is de uitdaging om samen te werken aan een duurzaam watersysteem, ieder vanuit zijn eigen taak en doelstellingen.

Omdat onze belangrijkste nieuwbouwlocaties grote kansen bieden voor versterking van Noordwijk als 7* kustplaats met een aantrekkelijke leefomgeving, gaan we hierna kort in op enkele ambities voor Offem-Zuid, Bronsgeest en het Middengebied.

Offem-Zuid

Wij gaan uit van de bouw van maximaal 750 woningen in alle segmenten, waaronder 30% in de sociale sector. Binnen het gebied willen we een zonering aanbrengen met een **landgoederenzone, een 'dorpshart' (met het karakter van de Voorstraat) en een deel met 'waterwonen'.** De geplande 30 meter brede bosrand langs de Beeklaan willen we mede inrichten om actieve beweging te stimuleren, bijvoorbeeld met natuurlijke sporttoestellen en **ruimte voor 'free running'.** Daarnaast willen we kruidenplaatsen opnemen in groengebieden, als verwijzing naar de historie van Noordwijk Binnen. Voor fietsers en voetgangers wordt er een directe verbinding vanuit het gebied gemaakt met de Voorstraat. Deze verbinding kruist de Nieuwe Offemweg. Gezien het natuurlijke hoogteverloop willen we de watergang langs de N206 verbreden (ter hoogte van landgoed Offem). Hierdoor kun je dan via De Schie op de Kagerplassen en in Leiden komen.

Bronsgeest

We willen Bronsgeest ontwikkelen met 400 tot 600 woningen op basis van een sterk stedenbouwkundig **raamwerk. Door 'landgoedwonen in boskamers' gaan we** de herkenbaarheid vergroten van het landgoederen-landschap. Ook hier willen we optimaal de kansen benutten

voor realisatie van sociale woningbouw. Daarnaast willen we naar behoefte mogelijkheden bieden voor zelfbouwkavels, groepswonen en grondgebonden woningen voor ouderen die ook voor elkaar zorgen, activiteiten organiseren en zelfvoorzienend zijn. Hiermee levert deze locatie een bijdrage aan een grotere variatie van de woningvoorraad van heel Noordwijk. In het hart van Bronsgeest streven we naar realisatie van een (groen) plein met speelvoorzieningen, waarin tevens mogelijke maatschappelijke en commerciële voorzieningen alsmede woningen een plaats kunnen krijgen. Langs de Van Berckelweg is de aanleg voorzien van een robuuste brede boszone. Tevens willen we een vrijliggend fietspad realiseren naar Noordwijk Binnen langs de voormalige ZilverenKruislocatie. Ambitie is om Bronsgeest als energieneutrale wijk te ontwikkelen.

Middengebied

Voor Bloemenzee gaan we uit van realisatie van het huidige woningbouwplan in een groenblauwe setting. In De Nes 1 (het noordwestelijk deel richting de Duinweg) komen vrijstaande woningen in een landschappelijke setting. Het oostelijk gedeelte gaan we ontwikkelen als groene zone. Hier reserveren we ook een veld voor v.v. Noordwijk. Alle aanwezige sportvoorzieningen willen we hier in de toekomst behouden. Waar mogelijk moet het gebied nog bijdragen aan een **herkenbare overgang tussen 'Zee' en 'Binnen'**. Daartoe is het behoud van een aantal duidelijke zichtlijnen essentieel, bijvoorbeeld naar de watertoren en landschappelijke open vensters richting de bollengebieden. Het bollengebied willen we behouden, evenals de steilrand. Die moet een belangrijke overgang blijven tussen het hogere duingebied en het lager gelegen open middengebied. Wel is een verbetering van het watersysteem noodzakelijk, om bij te dragen aan de oplossing van het waterprobleem van Noordwijk aan Zee.

Beleidsaccenten voor duurzame gebiedsontwikkelingen:

- o Energiebesparing en duurzame energievoorziening.
- o Duurzaam bouwen en klimaatbestendige gebiedsontwikkeling.
- o Stimulering fietsgebruik en duurzame mobiliteit (w.o. collectief vervoer, elektrisch rijden/laadinfrastructuur)
- o Energiezuinige straatverlichting.
- o Gescheiden stelsel riool en hemelwaterafvoer.
- o Hoge kwaliteit openbare ruimte met voldoende water, groen en speelgelegenheid.
- o Inspirerende duurzaamheidsmaatregelen zichtbaar maken in de wijk.

Beleidsaccenten voor duurzame woningbouwontwikkelingen:

- o Stimulering betere isolatie van bestaande woningvoorraad en bij nieuwbouw.
- o Voor verwarming van gebouwen steeds minder gebruik maken van gasgestookte installaties.
- o Gebruik en/of opwekking duurzame energie.
- o Realisatie van zoveel mogelijk energieneutrale gebiedsontwikkelingen (wijken/projecten).
- o Bij ontwerp van nieuwe gebiedsontwikkelingen fietsgebruik stimuleren en autogebruik beperken.

Beleidsaccenten voor duurzame waterontwikkelingen:

- o Verbetering waterkwaliteit in stedelijk en landelijk gebied, bijv. door zuivering, filtering, vermindering (diffuse) verontreinigingen.
- o Gescheiden stelsel riool en hemelwaterafvoer realiseren bij gebiedsontwikkelingen.
- o Gebruik warmtenetten (lage temperatuur) mogelijk maken.
- o Optimalisering afvalwaterketen, ook door benutting van restwarmte en hergebruik grondstoffen.
- o Voorkomen wateroverlast door klimaatbestendig bouwen en (her-)inrichten van gebieden.

Beleidsaccenten voor duurzame ontwikkelingen op het gebied van cultuurhistorie:

- o Besparing op energie en verwarming door isolatie gebouwen.
- o 'De verhalen van Noordwijk' door mensen, bedrijven en organisaties meer zichtbaar en beleefbaar maken.

8. Rijke natuur, mooi landschap en vitale Greenport

- ★ Rijke natuur, mooi landschap en vitale Greenport: genieten van rust en reuring, routes, omgeving, biodiversiteit en ontwikkeling van duurzame agrarische sector.

Noordwijk is bevoorrecht met zoveel hoge natuur- en landschapskwaliteiten dichtbij huis. We hebben een prachtige 13 km lange kuststrook tussen Zandvoort en Katwijk met strand, zee, bos en duinen. Hiervan ligt 3 km aan de bebouwde kom van Noordwijk aan zee. Ruim driekwart van ons kust- en strandgebied is aan te merken als natuurlijk bos- en duinengebied. Het overgrote deel heeft dusdanige topkwaliteit dat het als 'Natura 2000 gebied' **bijdraagt aan** het natuurraamwerk in Europa. Dit moeten we veel meer uitdragen en meenemen in onze promotie.

Het strand en het open zeelandschap zijn heel belangrijk voor het toerisme, de economie en het beeld van Noordwijk als energieke kustplaats. Maar ook als gebied om even tot rust te komen, te wandelen of een paardentocht te maken. Waarna we ontspannen en geïnspireerd huiswaarts keren of terug gaan naar het congres.

We willen dat iedereen van ons kust- en strandgebied kan blijven genieten. Daarbij moet er steeds voldoende ruimte zijn voor eigentijdse passende commerciële, recreatieve en culturele activiteiten en voorzieningen. Met alle betrokkenen zullen we een goede balans moeten blijven vinden tussen deze dynamiek en behoud of versterking van de waardevolle natuur- en landschapskwaliteiten. Om het open zeelandschap te behouden is ons beleid gericht op het voorkomen van ontwikkelingen die daar inbreuk op maken zoals windmolenparken op zee, binnen zichtafstand van de kustlijn.

Topkwaliteit en diversiteit van strandpaviljoens

Om die balans te bevorderen hebben we het gebruik van het strand in twee zones verdeeld: intensieve en extensieve strandrecreatie.

Het intensieve strand bevindt zich globaal voor de Koningin Astrid Boulevard, Koningin Wilhelmina Boulevard en Zeereep, bij de Duindamseslag en de Langevelderslag.

Op het strand staan vijftien commerciële strandpaviljoens, waarvan zes thans een jaarrondpaviljoen en negen een seizoensgebonden paviljoen hebben. Van deze negen seizoenpaviljoens hebben er twee een jaarrond bestemming (maar nog niet geëffectueerd). Daarnaast staan er drie paviljoens voor watersportverenigingen, een paviljoen voor een commercieel watersportcentrum en drie paviljoens voor reddingsposten. De reddingsbrigade krijgt samen met de Zeilvereniging een nieuw onderkomen op het strand en zal jaarrond op het strand aanwezig zijn. Daarnaast krijgt de Kustsurfvereniging een jaarrond onderkomen waarmee zij de sportbeleving het hele jaar door op het strand kan versterken.

We zijn als Noordwijk trots op ons strand en de kwaliteit van onze vaak prijswinnende paviljoens. De vrije ruimte tussen de paviljoens vormen daarbij een belangrijke waarde die we willen behouden. Daarom blijft het huidige aantal gebouwen en het aantal jaarrond paviljoens op het strand ongewijzigd. Ook is verdere uitbreiding van de paviljoens niet mogelijk, behoudens voor wat opslag en de mogelijkheid om een ongebouwd strandterras in gebruik te nemen.

Wel kan het seizoensgebonden paviljoen aan de Duindamseslag wijzigen in een jaarrond paviljoen met een mogelijkheid tot de plaatsing van vijf strandhuisjes voor toeristische overnachtingen. Dat laatste geldt ook voor Langevelderslag. Daar overwegen we tevens het toestaan van de mogelijkheid voor enkele kleinschalige ontwikkelingen voor de watersport en strandmeubelverhuur. Daarnaast zien wij binnen het huidige gebouwencomplex de opzet van een interactief natuurbelevingscentrum als interessante kans.

We zetten dus in de intensieve strandzone vooral in op verdere topkwaliteit en diversiteit van de paviljoens binnen de huidige bebouwing.

Nieuwe natuurattractie Noordvoort

Het strand en de duinen tussen Katwijk en Zandvoort hebben veel natuur en landschappelijke waarden. Om die te versterken hebben Waternet, Hoogheemraadschap van Rijnland, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en de gemeenten Zandvoort en Noordwijk de handen ineen geslagen voor de uitvoering van een bijzonder project: Noordvoort. Ter hoogte van de gemeentegrens met Zandvoort laten we in de toekomst een stuk zeereep uitgroeien tot een hoogwaardig natuurgebied. Dit is straks aantrekkelijk voor zowel vogels en andere dieren als wandelaars. Met realisatie van dit eerste strandreservaat aan de Hollandse kust voegen we een zeer onderscheidend element toe aan de belevingsmogelijkheden van het Noordwijkse strand met oa. stuifkuilen en een uitkijkpunt. De verdere ontwikkelingen van dit natuurgebied zijn nog onderwerp van studie. Bebouwing en horecafaciliteiten of anderszins in dit kwetsbare gebied zijn niet toegestaan.

Bos- en duingebieden

Naast de hoge natuurwaarden hebben onze uitgestrekte bos- en duingebieden een grote recreatieve functie. Vele routes doorkruisen het gebied, met fraaie uitzichtpunten als tussenstop. Dit maakt je van bezoeker een liefhebber.

Hier en daar kunnen de veiligheid van de routes en de entrees nog verbeteren. Ook zijn er mogelijkheden om de biodiversiteit te vergroten. Staatbosbeheer werkt aan introductie van natuurlijke attributen waar je op een energieke wijze de natuur kunt beleven. Naast behoud zetten we daarom in op selectieve ontwikkeling van natuur- en recreatiewaarden in deze bos- en duingebieden. De huidige overige functies, zoals het zweefvliegterrein, het militair terrein met de zendmast en de golfbaan kunnen daar blijven.

Zowel op provinciaal als nationaal niveau zijn er natuurnetwerken in aanleg (voorheen ecologische hoofdstructuren genoemd). Deze vormen belangrijke schakels tussen grotere natuurgebieden, waardoor planten, insecten en dieren zich beter verspreiden en ontwikkelen. Waar mogelijk faciliteren wij dat in het ruimtelijk beleid. Zo wordt middels de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport ingezet op het afronden van de ecologische verbindingzone Coepelduinen-landgoed Offem-Landgoed Leeuwenhorst en Noordduinen.

Buitengebied: vitale Greenport in een mooi landschap

Noordwijk heeft een omvangrijk buitengebied tussen Zandvoort, Katwijk en Teylingen.

Dit maakt deel uit van de Greenport Duin- en Bollenstreek. Daarin liggen diverse bollengronden, zoals polder Het Langeveld, de Noordzijderpolder, de Vinkeveldpolder, Bronsgeest en de Zwetterpolder.

Daarnaast zijn diverse waardevolle graslanden aanwezig (met name de Hoogewegpolder), een vrij grote recreatieparkenzone (Duinrand), landgoed Sancta Maria, Noordwijkerduin, ESA ESTEC en het Beukterrein.

De hoofdlijnen van het beleid voor het buitengebied zijn vastgelegd in de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek (ISG). Noordwijk maakt daar onderdeel van uit. Momenteel wordt deze ISG geactualiseerd maar het beleid wijzigt niet fundamenteel. Het duingebied wordt aan de ISG toegevoegd.

We blijven het beleid en bijbehorend instrumentarium steunen voor herstructurering en innovatie van het bollen- en bloemencomplex in combinatie met verbetering van het landschap, het watersysteem, natuurlijke en toeristisch-recreatieve kwaliteiten. Voor dit laatste functioneert een regionaal landschapspectief. De vooral door Noordwijk bepleite heterogene landschappen waarin naast bollenvelden plaats is voor weiden met blaarkoppen en paarden, kruidenvelden, wandelpaden en natuur vormen een waardevol onderdeel van de Duin- en Bollenstreek. Dit mag echter niet ten koste gaan van het areaal eerste klas bollengrond. Verdere differentiatie van het landschap is mogelijk mits voldaan wordt aan de bollencompensatie en het passend is in het Landschapspectief.

Belangrijk punt bij dit alles is het behoud van het totaal 1^e klas bollenareaal van 2625 ha en het systeem van de bollengrondcompensatie. De GOM is hiervoor de uitvoeringsorganisatie. De graslanden in De Klei (zuidelijk punt Herenweg/Achterweg) moeten waar nodig een kwaliteitsimpuls krijgen. De Hoogewegpolder is een waardevol weidevogelgebied dat we willen behouden.

Woningbouw in het buitengebied

Woningbouw in het Greenportgebied is niet toegestaan met uitzondering van Bronsgeest, 'Greenportwoningen' (in het bijzonder op de locatie Vinkeveld Zuid) en 'Ruimte voor Ruimte-woningen'.

De locatie Sancta Maria wordt herontwikkeld met landgoedwonen en mogelijkheden tot zelfbouw op vrije kavels. Op het terrein van Noordwijkerduin streven we naar gedeeltelijke omvorming tot een uniek woongebied dat bijdraagt aan vergroting van de diversiteit aan woonmilieus in Noordwijk. Te denken valt aan voor bijzondere woonvormen, met desgewenst experimentele of semipermanente woningen. Hier overwegen we het toestaan van welstandsvrij bouwen met aandacht voor een goede landschappelijke inpassing.

Het gebied rond Beuk

De kwaliteit van de zone langs de Van Berckelweg ter hoogte van Beuk zou kunnen verbeteren door het verder te ontwikkelen met leisure-functies. Dit gebied ligt echter in het buitengebied van Noordwijk. Dit stelt beperkingen aan de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden. We zien dit daarom voorlopig als kanszone voor leisure.

Beleidsaccenten voor duurzame ontwikkelingen:

- o Verdere vergroting biodiversiteit in natuurgebieden.
- o Realisatie natuurbelevingscentrum Langevelderslag.
- o Afbouw gebruik gewasbeschermingsmiddelen en verontreiniging bodem en water.
- o Bredere inzet door de agrarische sector op **duurzame teelt en marketing van 'eco-bol'**, en creëren van toegevoegde waarde.
- o Stimuleren intensiever gebruik van duurzame energie en warmte.
- o Opzetten van een proeftuin door de agrarische sector voor **'biobased economy'** (restproducten hergebruiken).

9. Uitstekende bereikbaarheid

- ★ Uitstekend bereikbaar vanuit de hele Randstad, in het bijzonder de kustzone.

Een goed bereikbaar Noordwijk is van groot belang. Zowel voor inwoners en bedrijven als voor de Noordwijkse bezoekers. In Noordwijk is door het grote aantal forenzen onder de inwoners sprake van veel woon- en werkverkeer. Daarnaast zet het extra verkeer op zomerse stranddagen de bereikbaarheid extra onder druk. Een groot deel van de Noordwijkse bezoekers (dagtoeristen, koopcentrumbezoekers, verblijfstoeristen, congresgangers) komt op dit moment met de auto. Fietsen gebeurt steeds meer. Het openbaar vervoer wordt hoofdzakelijk gebruikt om bijvoorbeeld vanuit de woning naar werk of studie te reizen.

Noordwijk is meer dan een badplaats voor dagbezoekers, vanwege onze veelzijdige economie, congresfunctie, culturele evenementen en woonambities. Ons streven naar een 7* kustplaats vraagt daarom extra inspanningen om de bereikbaarheid binnen Noordwijk en vanuit de Randstad te verbeteren.

Bovendien neemt de concurrentie vanuit andere kustplaatsen toe, met comfortabele parkeervoorzieningen aan hun boulevards. Vandaar dat ons doel niet is een *goede*, maar *uitstekende* bereikbaarheid voor alle doelgroepen.

Dat vraagt een 'meersporenaanpak': aanleg van nieuwe wegen om de Bollenstreek beter te verbinden met de Randstad, verbetering van de doorstroming voor auto's binnen en buiten Noordwijk, een hoogwaardiger regionaal Openbaar Vervoersnetwerk, betere fiets-, en wandelverbindingen en voldoende parkeervoorzieningen voor bewoners en bezoekers. Een bijzonder project dat we willen uitwerken is de aanleg van een transferium bij de entree van Noordwijk. Vanuit onze duurzaamheidsambities willen we alternatieven voor het gebruik van de auto door de verschillende doelgroepen stimuleren. In de verdere toekomst zijn schone **zelfsturende auto's en nieuwe** vervoersvormen te verwachten. Daar zullen we steeds tijdig op moeten inspelen.

Beter bereikbare Bollenstreek en doorstroming

Van groot belang voor de hele Bollenstreek is de aanleg van de Rijnlandroute, een nieuwe verbindingsweg tussen de A44 en de A4 tussen Leiden en Voorschoten. Daar zal ook Noordwijk van profiteren. Daarnaast pleiten we voor een nieuwe weg tussen de N206 en de A4 in het midden van de Bollenstreek (de z.g. Duinpolderweg).

Om de doorstroming te verbeteren tussen Noordwijk en de A44 zijn vooral de aanpassingen op de N444 langs Voorhout van grote betekenis: de kruising op de Nagelbrug in Voorhout, de wegverbreding vandaaruit naar de A44 en de aanleg van de Noordelijke Randweg rond Voorhout. Tevens is een betere doorstroming op de N443 langs Sassenheim voor ons van belang. We zijn daarbij wel voor een groot deel afhankelijk van andere overheden.

Binnen Noordwijk gaan we de doorstroming voor het autoverkeer verbeteren door een goed zichtbare parkeerroutering. Daarbij past ook een herinrichting van de Parallel Boulevard met een rijsnelheid van 50 km/u met aanliggende fietspaden.

Hoogwaardig Openbaar Vervoer

Noordwijk heeft behoorlijk wat directe openbaar vervoersverbindingen met omliggende dorpskernen en belangrijke treinstations. De meest gebruikte verbinding is die tussen

Noordwijk en Leiden CS. We streven naar de instandhouding van dit goede OV-netwerk en stimuleren een beter gebruik hiervan. De komende jaren werken we verder aan de totstandkoming van Hoogwaardig Openbaar (bus-)Vervoer op de route Noordwijk-Schiphol. Hierdoor verbetert de verbinding met de stations Voorhout en Sassenheim. Alle betrokken gemeenten treffen daartoe de nodige maatregelen. In Noordwijk gaan we vooral de verkeersdoorstroming verbeteren op de route Van de Mortelstraat, van Panhuysstraat en Quarles van Uffordstraat en introduceren we een parkeerverwijssysteem. Dit maakt de gewenste parkeerroute voor bezoekers van de kust via de Northgodreef beter zichtbaar, waardoor automobilisten vaker voor deze alternatieve route zullen kiezen.

Betere fiets- en wandel- en waterverbindingen

Fietsen is steeds populairder geworden en aan deze trend lijkt voorlopig nog geen einde te komen. Dat vinden we een positieve ontwikkeling, die aansluit bij ons streven naar gezondheid en een schone leefomgeving. De 'E-bike', de fiets met trapondersteuning, maakt het fietsen voor meer mensen mogelijk en vergroot de actieradius. We zullen daar op inspelen door in de toekomst bepaalde routes breder, comfortabeler en veiliger te maken. Ook zullen we kansen benutten om het fietsnetwerk uit te breiden, in samenwerking met de omliggende regiogemeenten. Dat is aantrekkelijk voor onze inwoners en toeristen. In het bijzonder willen we een betere fietsverbinding met de stations Sassenheim en Voorhout om het fietsgebruik naar en van de trein te stimuleren. Binnen onze gemeente willen we in ieder geval een directe en vrijliggende fietsroute realiseren van onze grootste nieuwbouwlocaties Offem-Zuid en Bronsgeest naar het centrum van Noordwijk Binnen.

Ook de belangstelling voor recreatief wandelen neemt nog steeds toe. In Noordwijk zijn vooral de wandelpaden in de kust- en duinstrook in trek. Daarbuiten wordt veel gebruik gemaakt van fietspaden en wegen, bij gebrek aan aparte wandelpaden. Sommige paden in en buiten de kust- en duinstrook zijn soms onveilig. Daarom willen we op bepaalde plaatsen het netwerk van wandelpaden uitbreiden. Ook in andere situaties willen we nieuwe, liefst vrijliggende wandelroutes realiseren die de beleefbaarheid van het landschap en de dorpen vergroten. Deze moeten dan zoveel mogelijk aansluiten bij het wandelnetwerk in de Bollenstreek. Tot slot willen we Noordwijk met kleine pleziervaartuigen toegankelijker maken door betere waterverbindingen tussen kust en Kaag. De Schie wordt dan de nieuwe waterentree.

Voldoende parkeervoorzieningen voor bewoners en bezoekers

Voldoende parkeergelegenheid op de juiste plek is essentieel als 7* kustplaats.

Waar de wegen in Noordwijk het verkeer redelijk tot goed aankunnen, is er nu niet altijd voldoende parkeergelegenheid voor alle bewoners en bezoekers. Het aantal parkeerplaatsen in Noordwijk is al lange tijd hetzelfde en de inrichting van een aantal parkeerterreinen is verouderd.

Het autobezit is in Noordwijk wel gestegen en ligt boven het landelijk gemiddelde. De relatieve bereikbaarheid is daarmee afgenomen. Om de beschikbare parkeergelegenheid op locaties met frictie tussen beschikbare parkeerplaatsen en de parkeervraag zo goed mogelijk te verdelen, is in een deel van Noordwijk betaald parkeren ingevoerd. Dit heeft zijn doel bereikt.

Daarnaast zullen in Noordwijk aan Zee enkele parkeerterreinen plaatsmaken voor nieuwe gebiedsontwikkelingen. Hoewel kostbaar, streven we ernaar daar voldoende ondergrondse comfortabele parkeervoorzieningen terug te brengen. Dat is van groot belang voor ons winkelgebied, horeca, congresbezoek en strand.

We zoeken ook een antwoord op het regelmatige tekort aan parkeerplaatsen aan de kuststrook in het zomerseizoen. Hier moet een nieuw transferium en de nieuwe HOV-verbinding ook een belangrijke rol spelen.

Nieuw transferium met HOV halte en strandpendel

Ter ondersteuning van een uitstekend bereikbaar Noordwijk willen we een nieuw transferium realiseren. Dat is een groot parkeerterrein aan de rand van onze gemeente, waarbij

autoreizigers op het OV, elektrische voertuigen of fietsen kunnen overstappen. Ook kan het als startpunt functioneren voor een wandeling. Hier kan dan tevens een bushalte komen voor de HOV-verbinding Noordwijk-Schiphol, die op drukke zomerse dagen tevens dienst doet als strandpendel. Daarmee bieden we een serieus alternatief voor het parkeren dichtbij het strand. Als zoekgebied voor het parkeerterrein of transferium en de nabijgelegen HOV-halte hebben wij het gebied rond de kruising van de N206 met de N444 in gedachte.

Beleidsaccenten voor duurzame ontwikkelingen:

- o In het algemeen stimulering van minder vervoersbewegingen.
- o Bevordering collectief vervoer, elektrisch rijden, fietsen en wandelen.
- o Realisatie van transferium bij de entree van Noordwijk (parkeren aan de rand).

10. Veelzijdige economie en toerisme

- ★ Veelzijdige economie en toerisme met innovatief ondernemersklimaat: sterke clusters (Zorg, Space en Toerisme), participatie in Greenport, ontwikkelde wijkeconomie, succesvolle starters en kennis/onderwijs

Noordwijk telt ongeveer 11.600 arbeidsplaatsen, zowel vol- als deeltijd. We hebben eigenlijk drie sterke economische clusters. Met 28% van onze totale werkgelegenheid is het Zorgcluster de grootste werkgever. Daarna komt het Space-Technologycluster met 23%. Het aandeel van het Toerismecluster in de werkgelegenheid bedraagt circa 14% direct en circa 8% indirect.

Het is bijzonder dat een kustplaats zo'n sterke en veelzijdige economie kent als Noordwijk. We willen dan ook deze kracht koesteren en uitbouwen. Daarbij zullen we als gemeente meer dan ooit intensief moeten samenwerken met het bedrijfsleven aan een innovatief ondernemersklimaat. Niet afwachten, maar tijdig inspelen op nieuwe trends en technologieën. En daarbij ook meer verbindingen maken met de samenleving, organisaties en de leefomgeving.

Duurzaamheid is voor bedrijven een **'license to operate'** geworden. Ook daar moeten we in Noordwijk aan werken. Samen, maar ook ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid.

Toch kan onze werkgelegenheid nog beter aansluiten op onze beroepsbevolking. Dat geeft ook veel minder drukte op onze wegen. Want ongeveer 73% (9.500 personen) heeft een baan buiten Noordwijk. En ongeveer 89% (10.400 banen) van de werkgelegenheid in Noordwijk wordt ingevuld door werknemers die in de Duin- en Bollenstreek (73%) en elders in de provincie wonen. Dit toont ook hoe hecht onze economie is verbonden met de regio Duin- en Bollenstreek. Daarom zetten wij de regionale samenwerking op dit gebied met kracht voort.

In tegenstelling tot de meeste buurgemeenten neemt de Greenport geen dominante positie in binnen de Noordwijkse economie. Ongeveer 85 agrarische bedrijven zijn met circa 120 vaste arbeidsplaatsen goed voor 1% van onze werkgelegenheid. De bloemen- en bollenteelt zijn wel de grootste grondgebruiker in onze gemeente. Samen met de vijf andere bollengemeenten Hillegom, Lisse, Katwijk, Noordwijkerhout en Teylingen vormen we een economisch kerngebied van wereldformaat en zijn we een van de belangrijke Greenports in Nederland. Er werken in de regio ongeveer 6000 mensen in deze agrarische sector, dat is 9% van de regio Duin- en Bollenstreek. Circa 70 % van de toegevoegde waarde van de Greenport (**€450 miljoen per jaar**) wordt gegenereerd door de handel in bollen en sierteelt-producten.

Maar de impact is veel groter. Bloeiende bollen in onze streek zorgen voor een stabiele verlenging van het toeristenseizoen in Nederland en onze regio en zijn langzamerhand een icoon geworden voor ons land in de wereld. Ook onze horeca en winkels profiteren van de extra toeristen die hier op af komen. Wij blijven daarom participeren in de GOM om samen met de regio met kracht verder te gaan met de herstructurering van de sector, landschapsverbetering, innovatie en verdere ontwikkelingen die nodig zijn voor een vitale Greenport.

Zorg

Binnen ons zorgcluster zijn meer dan honderd organisaties actief. Variërend van allerlei medische praktijken, thuiszorg, verpleeg- en verzorgingshuis, woonzorgcentrum, instituut voor

verstandelijk gehandicapten tot zorghotel (het enige aan zee in Nederland). Meer samenwerking kan dit cluster versterken.

Veel mensen doen moeite om vitaal te blijven en gezond oud te worden. In Noordwijk zijn de condities daarvoor uitstekend. We hebben altijd frisse zeelucht, een uitgestrekt strand-duinbosgebied waarin je dagelijks kunt bewegen en ontspannen, hoog niveau zorgdiensten en een betrokken samenleving. Het **Noordwijks initiatief voor een 'Blue Ocean Village'** (leven en omgeving inrichten op de oorzaken van gezondheid in plaats van op ziekte) om dit in samenhang uit te werken en daarin te investeren, past goed in onze visie en juichen wij dan ook toe. Het versterkt de diversiteit en kracht van onze energieke samenleving.

Space

De ruimtevaartsector vervult een prominente rol in Noordwijk. Op de vestiging van ESA/ESTEC en het Space Business Park (het enige ruimtevaartpark in Nederland) werken meer dan 2600 mensen aan wetenschappelijke missies, bemande ruimtevaart, aardobservatie-, telecommunicatie- en navigatiesatellieten. ESTEC Noordwijk is de grootste locatie in Europa op dit gebied en het technisch hart van ESA. In het naastgelegen Space Expo kan iedereen zelf een reis langs de planeten en sterren beleven.

Het mag duidelijk zijn dat **we zo'n sterk innovatief kenniscluster** zo veel mogelijk faciliteren in zijn verdere ontwikkeling. Het draagt bij aan de diversiteit van onze economie en kustplaats.

Het cluster functioneert echter nog te veel op zich zelf. Daarom willen we de verbinding met de samenleving, organisaties en bedrijven in Noordwijk en de regio versterken.

Daarbij valt te denken aan het gebruiken en doorontwikkelen van bepaalde innovaties en technieken (zoals aardobservatiedata) door het onderwijs, wetenschappelijke instellingen en (startende) bedrijven in Noordwijk. Wij zouden ook als testgemeente (living lab) kunnen fungeren voor de toepassing van allerlei technieken, zoals het verbeteren van teamprestaties van Noordwijkse sportclubs, zelfrijdende supermarktkarren en ouderen die gebruik maken van domotica.

We vinden dat het Space Cluster een prominentere rol moet krijgen in het vermarkten van Noordwijk. Ook zou dit verder zichtbaar en beleefbaar moeten zijn aan de boulevard. De Walk of Space is een goede eerste stap.

Als gemeente zullen we verder actief blijven in het werven van hoogwaardige technische bedrijven op het Space Business Park, die voortbouwen op de ruimtevaartkennis. Met het faciliteren van de transformatie van het huidige Space Expo naar een **'Space Experience Center'**, kan Noordwijk letterlijk de **'space to be'** worden.

Uiteraard willen we als Noordwijk aangesloten blijven bij regionale ontwikkelingsinitiatieven zoals het Holland Space Cluster, de Economische Agenda Zuidvleugel, de Leidse regio en de **metropoolregio's Den Haag, Rotterdam en Amsterdam**. Met het oog op het versterken van het netwerk, het uitwisselen van informatie en het verkrijgen van subsidies willen we samenwerken met andere kennis-clusters in Nederland, bijvoorbeeld Brainport Eindhoven.

Toerisme

Toerisme zit diep in ons DNA. **Vanaf 1860 kwam het 'badtoerisme' op gang en heeft Noordwijk** zich ontwikkeld tot een badplaats met allure. Gastvrijheid staat daarbij hoog in ons vaandel. Nog steeds trekt Noordwijk veel dagjesmensen en vakantievierders en is in de loop der jaren een volwaardige speler geworden op de congresmarkt. Met hun bestedingen en 1 miljoen overnachtingen zorgen ze voor veel werkgelegenheid.

Wij hebben voor een kustgemeente van deze grootte een zeer omvangrijk hotelaanbod, met name in het midden en hoog segment. Het aantal kamers in onze vijf sterrenhotels komt bijna overeen met steden als Rotterdam en Den Haag. Dat is uniek voor een Nederlandse kustplaats.

Hoewel in de loop der jaren afgenomen, hebben we nog steeds een redelijk breed aanbod met ruim veertig hotels, pensions, hostels, **B&B's en** appartementencomplexen. Deze zijn goed voor ruim 1500 kamers. Het overige segment, de bungalowparken, campings ed. zijn goed voor zo'n 5100 slaapplekken.

Voor een deel van de hotellerie in Noordwijk zijn de zakelijke bijeenkomsten en overnachtingen van grote betekenis, variërend van 20 tot 60% van de overnachtingen. De locatie en omgeving moeten dan bij voorkeur wel een bijzonder karakter hebben. Met een standaardzaal in een standaardgebouw kom je er dus niet meer. Gezien de inspirerende ligging van Noordwijk aan zee, strand en duinen biedt deze trend veel perspectief voor het opwaarderen van de accommodaties voor conferenties, meetings en beurzen.

Verreweg de meest bezoekers die in Noordwijk overnachten, komen uit Duitsland. In mindere mate, maar nog steeds een aanzienlijk percentage, komt uit Engeland en België. Daarna volgen overige herkomstlanden binnen Europa. Een klein percentage komt uit China.

De toeristische voorzieningen hebben een grote waarde voor zowel bezoekers als onze inwoners. Zowel aantal als kwaliteit van de voorzieningen bepalen in grote mate de aantrekkingskracht van de badplaats. Het behalen van een **'Blauwe Vlag' status**, een 2^e plaats in de top 100 van Europese kustplaatsen en een gouden Quality Coast-waardering zijn kwaliteitskeurmerken, die niet alleen bezoekers maar ook bewoners en bedrijven aanspreken. Daarmee leveren toerisme en de bijbehorende voorzieningen een belangrijke bijdrage aan een prettig en hoogwaardig woonklimaat voor alle Noordwijkers.

Een goed functionerend toerisme vraagt veel van ondernemers, overheid en bewoners. In samenwerking moeten we steeds de juiste balans blijven zoeken in de afweging van soms strijdig lijkende belangen.

Als 7* kustplaats streven we naar toeristische voorzieningen van topniveau, met een grote diversiteit aan uitstekende accommodaties voor een brede doelgroep, een sterkere positie op de congresmarkt en een goede bereikbaarheid. Daarbij horen bijzondere evenementen, een hoge kwaliteit van de openbare ruimte, een hoog niveau van gastvrijheid, een gezellige sfeer en een effectieve marketing (in het bijzonder gericht op de Duitse markt). We zullen tevens meer verbindingen leggen met ons DNA, zoals strand, duinen, zee, Greenport, space cluster en ons authentieke dorps karakter.

Hoewel groei van het hotelaanbod in Noordwijk geen doel op zich is, kunnen groeiplannen wel worden ingezet om de diversiteit van het aanbod te vergroten. Bij nieuwbouw van verblijfsaccommodaties zetten we in op 'A-locaties' met een duidelijke verbinding naar strand, zee en duinen. Dit kunnen zowel de beide boulevards zijn alsmede het Vuurtorenplein, Palaceplein en De Grent. Het toeristisch kerngebied van Noordwijk aan Zee is onze belangrijkste visitekaart. Daarom zal de uitstraling gericht zijn op topkwaliteit, allure en afwisseling.

De historische kern van Noordwijk Binnen daarentegen zou heel goed ruimte kunnen bieden aan een kleinschalige kwalitatief zeer hoogwaardige hotelaccommodatie gericht op een specifieke niche markt.

Ook voor de recreatieparken in het buitengebied stimuleren we een upgrading en vergroting van diversiteit van accommodaties, voorzieningen, beeldkwaliteit en inrichting van de bestaande terreinen. We onderzoeken nog of een beperkte uitbreiding van deze parken wenselijk en mogelijk is.

Tot slot streven we ernaar de recreatieparken beter met de kern van Noordwijk aan zee te verbinden. Dit kan door bijvoorbeeld door betere busverbindingen en het inzetten van gratis

fietsen (witte fietsenplan). Daarnaast bezien we mogelijkheid van de aanleg van glasvezel- of wifi-netwerken.

Ontwikkelde wijkeconomie en succesvolle starters

Door de opkomst van ICT is de ruimtelijke spreiding van bedrijvigheid enorm aan het veranderen. Dorpen, woonwijken en buurten laten een steeds breder palet van economische activiteiten zien. **De behoefte aan 'traditionele' bedrijventerreinen en kantorengedebieden is sterk afgenomen en concentreert zich nu bij ons in het stedelijk gebied Leiden-Katwijk en de Haagse regio.** Het gebruik van een glasvezelnetwerk, het schoner produceren en de flexibilisering van de arbeidsmarkt met meer zzp'ers zal deze trend in de toekomst versterken. Deze ontwikkeling biedt goede kansen voor versterking van de wijkeconomie in Noordwijk en draagt bij aan een veelzijdige economie. Startende en kleinschalige bedrijven vinden daar een prettige omgeving om succesvol te kunnen ondernemen. Dat kan ook gelden voor gemengde vormen van bedrijvigheid in een pand met showroom, research, verkoop, etc. Wij willen daarom de wijkeconomie in Noordwijk stimuleren. Dat kan vooral door meer functiemenging toe te passen in herstructureringslocaties en waar mogelijk ook in nieuwe woongebieden. Denk hier bijvoorbeeld aan de zogenaamde woon-werk woningen voor zzp'ers, starters en kleinschalige niet-hinderlijke bedrijvigheid. Daarbij willen we voortdurend toetsen in hoeverre onze bestemmingsplannen op dit punt voldoende flexibel zijn.

Kennis/onderwijs

Om ons te onderscheiden als 7* kustplaats met een sterke veelzijdige economie zullen we steeds moeten innoveren in onze dienstverlening en producten. Hechtere samenwerking met kennisinstellingen en het onderwijs in en buiten Noordwijk is daarbij een voorwaarde. Graag stimuleren we goede initiatieven hiervoor.

Beleidsaccenten voor duurzame economische ontwikkelingen:

- o Energiebesparing en gebruik/opwekking duurzame energie.
- o Schonere productieprocessen en dienstverlening.
- o **Meer verbindingen zoeken met de samenleving, 'maatschappelijk verantwoord ondernemen, 'giving back'/investeren in leefomgeving, gebruik lokale producten en inzet lokale mensen.**
- o Vergroting diversiteit economie op gemeenteniveau en functiemenging op wijkniveau.

Beleidsaccenten voor duurzame toeristische ontwikkelingen:

- o Energiebesparing.
- o Verkoop duurzaam geproduceerde producten.
- o Actief mee blijven doen aan duurzaamheidskeurmerken als Green Key, Quality Coast en Blauwe Vlag.
- o Stimulering verkoop en gebruik lokale/streekproducten (in horeca en winkels).

Gemeente Noordwijk

Voorstraat 42

2201 HW Noordwijk

Postbus 298

2200 AG Noordwijk

T (071) 36 60 000

F (071) 36 20 021

E gemeente@noordwijk.nl

I www.noordwijk.nl